

N:o 7.

Af Herr **Wijkander, Anders Theodor**: Angående ändring af § 26 uti Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864, i fråga om enskilda bankers sedelutgifningsrätt.

Ett lämpligt förhållande emellan inneliggande kassa och utelöpande sedlar kan egentligen endast en sedelutgifvande banks egen styrelse bestämma. Behovvet af kassa för sedlarnes invexling beror på omloppstiden, hvilken åter icke låter beräkna sig annat än på grund af förhandenvarande, ständig vaxling underkastade, förhållanden. Äro banks kredit-sedlar icke "tvunget betalningsmedel" och begagnas de endast till rörelsens underlättande, är äfven denna fråga, huruvida banken har tillräcklig kassa, uteslutande en fråga att begrunda, å ena sidan för banks styrelse, å den andra för den allmänhet, som efter fritt val emottager eller icke emottager banks sedlar. Men i vårt land, der Riksbanks sedlar ännu *måste* af en hvar emottagas såsom mynt och de enskilda oktrojerade bankerna till följd deraf äro både berättigade och de facto tvungna att göra sina likvider uteslutande med sedlar eller s. k. pappersmynt, samt der både Riksbanken och de enskilda sedelutgifvande bankerna utgifva dylika kreditpapper af så låga värder, att klingande mynt endast såsom skiljemynt inom landet förekommer, torde det vara en pligt för lagstiftningen att vaka öfver, det hvarje bank i hvarje ögonblick verkligen är i stånd att infria ifrågavarande sina å vista-förbindelser. Den stora allmänheten kan icke bedöma den större eller mindre säkerhet, som dessa utan ränta löpande skuld-sedlar erbjuda. Öfver Riksbanken utöfvar Riksdagen äfven en dylik kontroll, i det den meddelar föreskrifter med hänseende till förhållandet emellan metallisk valuta och utelöpande sedelstock, men för de enskilda bankerna saknas dylika bestämmelser. Kongl. Kungörelsen af den 20 Maj 1864 föreskrifver visserligen i dess § 26, att större belopp af sedlar icke må af dylik bank i rörelsen utsläppas, än att den motsvaras af: a) grundfondshypotheken; b) behållningen af riksmünt; c) guld och silfver; d) i Riksbanken insatta medel; och e) för kassakreditiv lemnade säkerhetshandlingar, hvilka äro med grundfondshypo-

thek jämförliga, dock icke till större belopp, än som motsvarar 50 procent af grundfonden; men ingenstädes förbjödes en enskild sedelutgifvande bank att på grund af de under litt. a och e anförda säkerheter hafva sedlar utelöpande, ehuru sådan säkerhet, som är upptagen under litt. b, c och d, icke finnes eller, hvad som är detsamma, ehuru all inneliggande kassa saknas. Naturligtvis vore likväl ett dylikt förhållande, som det sistberörde, om det någon gång skulle inträffa, liktydigt med bankens oförmåga att fullgöra sina förbindelser och sanningsenligt bör äfven erkännas, att hittills de enskilda bankerna i allmänhet med all önskvärd varsamhet aktgifvit på nödvändigheten att hålla kassa och utelöpande sedlar i ett emot hvarandra och konjunkturerna afpassadt förhållande. Omtanken för egen säkerhet, den solidariska ansvarigheten och offentligheten hafva visat sig vara tillräckligt starka band i berörda hänseende, men det torde dock kunna icke alldeles utan skäl anses såsom en lucka i lagstiftningen att ett dylikt förhållande *kan* inträffa utan författningsöfverträdelser eller att åtminstone en mindre varsam bankstyrelse *kan* författningsenligt utsträcka sin sedelutgifning i ett förhållande till inlösningsmedlen, som hos allmänheten framkallar en mer eller mindre berättigad farhåga för sedelinvxlingens fortgång.

På grund af hvad jag sålunda mera antydt än utvecklats, anhåller jag derföre vördsamt få föreslå, det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdågnighet begära följande tillägg till ofvanberörde § 26 af Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864, angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, nemligen:

“Förhållandet emellan utelöpande banksedlar och de under
 “litt. b, c och d upptagna, för deras gäldande vid anfor-
 “dran disponibla tillgångar, får dock icke vara större, än
 “som 3 till 1. Skulle detta procentförhållande öfverskridas
 “och icke inom åtta dagar derefter vara återställt, är banken
 “förfallen till böter, som utgå med 5 procent af hela det
 “sedelbelopp, hvilket vid anståndstidens tilländagående fin-
 “nes utelöpande utöfver det sålunda bestämda förhållandet
 “emellan kassa och sedelstock; allt förutom det ansvar, som
 “§ 19 af denna författning i dess sista moment bestämmer.“

Stockholm den 27 Januari 1869.

Th. Wijkander.